

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 480/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, Veľký Dvor 12, Želiezovce, zastúpeného JUDr. Ladislavom Ščurym, PhD., advokátom, Mierová 1725, Čadca, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Tdo/23/2023-700 z 18. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 4 Protokolu č. 7 k dohovoru (ďalej len „protokol“) a čl. 10 Dohovoru o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločností alebo úradníkov členských štátov Európskej únie (ďalej len „dohovor o boji proti korupcii“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne ústavný súd žiada, aby mu priznal náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1T/140/2018 z 26. marca 2021 (ďalej len „rozsudok z 26. marca 2021“) bol sťažovateľ uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že od bližšie nezisteného dňa na konci roku 2011 dal ako starosta obce [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pri viacerých osobných stretnutiach prisľub, že mu odpredá budovu bývalej colnice (ďalej len „budova“), hoci vedel, že budova nie je vo vlastníctve obce [REDAKOVANÉ], následne menom obce

uzatvoril s [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (s ktorou mal [REDAKOVANÉ] uzatvorenú komisionársku zmluvu na účel zabezpečenia kúpy budovy; ďalej len „obchodná spoločnosť“), kúpnu zmluvu k budove a sfalšoval uznesenie obecného zastupiteľstva, ktorým malo zobrať na vedomie výsledky verejnej obchodnej súťaže na odpredaj budovy, čo bolo v rozpore so skutočným stavom, pretože obecné zastupiteľstvo toto uznesenie neprijalo a verejná obchodná súťaž vyhlásená nebola. Predstieraním týchto skutočností sťažovateľ presvedčil [REDAKOVANÉ], že obchodná spoločnosť sa stane vlastníkom budovy, na základe čoho bolo sťažovateľovi vyplatených 250 000 eur, pričom o prevzatí finančnej hotovosti sťažovateľ vystavil dva doklady. Získané finančné prostriedky si sťažovateľ ponechal a použil pre vlastnú potrebu, pričom prevod budovy v prospech obchodnej spoločnosti nezabezpečil, keďže budova sa nachádzala vo vlastníctve tretej osoby. Tým [REDAKOVANÉ] spôsobil škodu vo výške 250 000 eur. Za tento skutok bol sťažovateľovi uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Okresný súd súčasne sťažovateľovi uložil ochranný dohľad v trvaní 1 roka.

3. Proti rozsudku z 26. marca 2021 podal sťažovateľ a prokurátor odvolanie. Na odvolanie prokurátora Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) tento rozsudok zrušil a rozsudkom č. k. 2To/39/2021-575 zo 16. marca 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) pri nezmenenom výroku o vine uložil sťažovateľovi nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Krajský súd súčasne sťažovateľovi uložil ochranný dohľad v trvaní 1 roka. Odvolanie sťažovateľa krajský súd zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

4. V inej trestnej veci bol sťažovateľ rozsudkom okresného súdu č. k. 2T/22/2017 zo 16. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok zo 16. apríla 2019“) uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu, prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona a prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že ako starosta obce [REDAKOVANÉ] 4. decembra 2014 prostredníctvom notára spísal dve notárske zápisnice, v ktorých uznal dva dlhy obce (v sume 200 000 eur proti [REDAKOVANÉ] a 250 000 eur voči obchodnej spoločnosti) a sfalšoval uznesenie obecného zastupiteľstva, ktorým malo dôjsť k schváleniu spísania oboch notárskych zápisníc s uznaním dlhov, čo bolo v rozpore so skutočným stavom veci, pretože obecné zastupiteľstvo takéto uznesenie neprijalo. Keďže obec [REDAKOVANÉ] nebola dlžníkom zo žiadneho z oboch dlhov, sťažovateľ ju svojím konaním v rozpore so zákonom Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákonom Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov vystavil nebezpečenstvu (riziku vzniku ujmy), že veritelia si u nej uplatnia finančné plnenie vo výške najmenej 450 000 eur. Za tento skutok bol sťažovateľovi uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Okresný súd súčasne sťažovateľovi uložil ochranný dohľad v trvaní 1 roka.

5. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd rozsudok zo 16. apríla 2019 sťažovateľom bližšie nešpecifikovaním rozhodnutím zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol, pričom tento druhý, sťažovateľom bližšie neoznačený rozsudok, bol potvrdený rozsudkom krajského súdu z 13. júna 2023, ktorý sťažovateľovi do času podania ústavnej sťažnosti nebol doručený.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ uvádza, že rozsudkom zo 16. apríla 2019 a rozsudkom z 26. marca 2021, teda dvomi právoplatnými rozhodnutiami, bol odsúdený za totožný skutok, ktorého podstata spočívala v tom, že ako starosta obce [REDAKOVANÉ] mal v úmysle obchodnej spoločnosti predat' budovu, ktorú sa mu v poslednom kroku nepodarilo previesť z vlastníctva pôvodného vlastníka do vlastníctva obce. Orgány činné v trestnom konaní v danom skutku vzhladli skutkové podstaty 4 rôznych trestných činov, keďže sťažovateľ bol v dvoch samostatných trestných konaniach odsúdený za (i) obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, (ii) obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona (v štádiu pokusu), (iii) prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona a (iv) prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Tieto trestné činy mali byť posudzované v jednom trestnom konaní, pretože šlo o jeden a ten istý skutok, a teda o jediný trestný čin. Vo veci sa však viedli dve trestné konania, ktoré sú toho času právoplatne skončené, čo nie je v súlade s ústavno-právnymi garanciami. V rozpore so zásadou *ne bis in idem* bolo pritom konkrétne to trestné konanie, ktoré sa začalo neskôr, teda trestné konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie.

7. Napadnutým uznesením došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces, keďže dovolací súd, podobne ako krajský súd, neskúmal vec v zmysle zásady *ne bis in idem*. Najvyšší súd neposúdil vec objektívne, nestrane a nezaujato, čím porušil zásadu rovnosti zbraní, pretože prihliadol len na právnu kvalifikáciu prokurátora a argumentáciu obhajoby nevzal do úvahy.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd podotýka, že rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 4 protokolu a čl. 10 dohovoru o boji proti korupcii. Uvedenie Charty základných práv Európskej únie a Schengenského dohovoru v dôvodovej časti

ústavnej sťažnosti (bez bližšej špecifikácie ustanovení, ktorých porušenie sťažovateľ namieta) vyhodnotil ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (m. m. napr. I. ÚS 20/2020, III. ÚS 411/2022, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 652/2022, III. ÚS 195/2023).

10. Zásada *ne bis in idem*, ktorá je z ústavného a medzinárodno-právneho hľadiska zakotvená predovšetkým v čl. 50 ods. 5 ústavy, resp. v čl. 40 ods. 5 listiny a čl. 4 ods. 1 protokolu, vyjadruje zákaz niekoho stíhať dvakrát za ten istý čin. Táto zásada je neodmysliteľnou a nespochybniteľnou súčasťou spravodlivého trestného procesu. Jej podstata spočíva v tom, že o jednej veci sa môže vo vzťahu k jednej osobe viesť trestné stíhanie a finálne rozhodnúť len jediný raz, pričom dôsledkom právoplatného finálneho rozhodnutia je vznik prekážky rozhodnutej veci (*res iudicata*; m. m. napr. PL. ÚS 9/2017).

11. V rámci slovenskej právnej úpravy trestného konania je zásada *ne bis in idem* obsiahnutá v § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmienene zastavené a obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmiernu a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené.

12. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že v okolnostiach sťažovateľovho prípadu sa paralelne viedli dve trestné stíhanie, z ktorých jedno začalo skôr a druhé neskôr. Skôr začalo trestné stíhanie vo veci vedenej pred okresným súdom pod č. k. 2T/22/2017. Trestné stíhanie vo veci vedenej na okresnom súde pod č. k. 1T/140/2018 sa z pohľadu časovej chronológie začalo neskôr. Trestné stíhanie vo veci č. k. 2T/22/2017 sa však v porovnaní s trestným stíhaním č. k. 1T/140/2018 skončilo z časového hľadiska napokon neskôr.

13. Predpokladom aktivácie dôvodu neprípustnosti trestného stíhania uvedeného v § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je (v súradniciach sťažovateľovej kauzy) skončenie skoršieho trestného stíhania rozsudkom súdu, ktorému možno priznať atribút právoplatnosti. Skoršie trestné stíhanie (vedené pod č. k. 2T/22/2017) však v čase vedenia neskoršieho trestného stíhania (č. k. 1T/140/2018) nebolo skončené právoplatným rozsudkom. V tomto dôsledku bolo podľa názoru ústavného súdu možné v neskoršom trestnom stíhaní pokračovať smerom k jeho právoplatnému skončeniu. Hoci teda z časového hľadiska napokon skôr skončilo neskôr začaté trestné stíhanie, nemožno vo vzťahu k tomuto neskôr začatému trestnému stíhaniu uvažovať o porušení zásady *ne bis in idem*. Všeobecné súdy uplatňujúce právomoc v tomto trestnom konaní totiž nemali vytvorený predpoklad pre uplatnenie zásady *ne bis in idem* v podobe skoršieho právoplatného rozhodnutia pre ten istý skutok, tak ako to predpokladá konštrukcia § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Z uvedeného dôvodu sa najvyšší súd, ktorý na dovolanie posudzoval rozsudok krajského súdu vydaný v trestnom konaní vedenom pod č. k. 1T/140/2018, nemohol dopustiť porušenia zásady *ne bis in idem*.

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd je názoru, že so zreteľom na závery

uvedené v bode 13 tohto uznesenia absentuje príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením a námietkou porušenia zásady *ne bis in idem*, na ktorú sa upína v podstate celá sťažnostná argumentácia. Neostalo preto ústavnému súdu nič iné, než ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu